Veronmaksajain Keskusliitto ry
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

Lausunto

11.10.2021

Eduskunta

E-mail sara.kuitunen@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön turpeen lattiahintamekanismi. Mekanismin tarkoituksena on varmistaa turpeen käytön puolittuminen vuoteen 2030 mennessä hallitusohjelman mukaisesti.

Lattiahintamekanismilla pyritään takaamaan, että polttoturpeen veron ja päästöluvan hinnan (/CO2t) summa on vähintään 18,63 euroa, kun päästöluvan hinta on ensin kerrottu muuntokertoimella 0,61. Mikäli em. lukujen summa, eli vertailuluku on pienempi kuin lattiahinta 18,63 euroa, turpeesta tulisi maksettavaksi lisäveroa vertailuluvun ja lattiahinnan välisen erotuksen verran. Kun turpeen verotaso on nykyisellään 5,70 euroa/MWh, lisäveroa tulisi maksettavaksi tilanteissa, joissa päästöoikeuden hinta laskee alle 21,20 euron per CO2-tonni. Päästöoikeuden markkinahinta määriteltäisiin Euroopan unionin jäsenmaiden yhteisellä huutokauppapaikalla käytyjen päästöoikeuksien huutokauppojen selvityshinnan perusteella aritmeettisena keskiarvona 12 kuukauden ajalta.

Päästöoikeuden hinta on noussut voimakkaasti viimeisen vuoden aikana. Esityksestä käy ilmi, että arvioiden mukaan on todennäköistä, että hinnat tulevat pysymään ennallaan tai nousemaan lähitulevaisuudessa. Näin ollen vaikuttaisi epätodennäköiseltä, että lattiahintamekanismille tulisi olemaan käytännön merkitystä turpeen verotuksessa. Tämän ohella esityksessä mainitaan, että asiantuntija-arviot viittaavat siihen, että turve tulee syrjäytymään energiantuotannossa useista syistä ja tietyin edellytyksin siinäkin tapauksessa, että päästöoikeuden hinta laskisi merkittävästi.

Lattiahintamekanismin käyttöönottoa on nykytilanteen valossa sinänsä hankala perustella, sillä vaikuttaisi, että päästöoikeuksien hinnat eivät tule tulevaisuudessa laskemaan tasolle, jossa lattiahintamekanismilla olisi käytännön merkitystä. Teoreettisessa tilanteessa, jossa päästöoikeuden hinta laskisi huomattavasti nykyisestä, olisi vaihtoehtona myös nostaa turpeen verotasoa, mikä voisi toisaalta olla käytännössä hankalaa.

Veronmaksajain Keskusliitto ei vastusta lattiahintamekanismin käyttöönottoa.

Polttoturpeen verotukseen ehdotetaan veropohjan supistamista siten, että vuosina 2022-2026 turpeen verottoman käytön rajaa lämmöntuotannossa nostetaan nykyisestä 5 000 megawattitunnista 10 000 megawattituntiin. Vuosina 2027-2029 raja olisi 8 000 megawattituntia. Tämän ohella säädettäisiin, että turpeen käyttö olisi verollista vain rajan ylittävältä osalta. Nykyisellään rajan ylittäneen verovelvollisen on maksettava vero kaikesta kalenterivuonna käyttämästään polttoturpeesta ja tähän menettelyyn on määrä palata vuonna 2030.

Turve ei lukeudu Suomessa energiatuotteiden verotuksessa sovelletun niin kutsutun energiaveromallin piiriin. Energiaveromallissa energiatuotteita verotetaan niiden energiasisällön ja hiilidioksidipäästöjen perusteella, minkä ohella energiatuotteista maksetaan pienehköä huoltovarmuusmaksua. Mikäli turve kuuluisi energiaveromallin piiriin, jyrsinturpeen verotaso erillislämmöntuotannossa olisi noin 32,7 euroa per MWh ja sähkön ja lämmön yhteistuotannossa noin 25 euroa per MWh. Turpeen verotaso nykyisellään on 5,70 euroa per MWh. Valtion talousarviossa 2021 turpeen verotuen suuruudeksi on arvioitu 172 miljoonaa euroa. Turpeen voidaan katsoa olevan kansallisesti merkityksellinen energiamuoto huoltovarmuuden näkökulmasta.

Muutoksen arvioidaan vähentävän valtion verotuloja bruttomääräisesti 7 miljoonalla eurolla vuositasolla. Muutos kuitenkin vähentäisi energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksia noin miljoonalla eurolla. Nettomääräisesti vaikutus valtiontalouteen olisi täten noin 6 miljoonaa euroa heikentävä. Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus poistuu tulevina vuosina asteittain ja vuonna 2025 sitä ei enää makseta. Veromuutoksella arvioidaan olevan hidastava vaikutus turpeen käytön vähenemiseen.

Turvetta tuetaan kansallisessa verotuksessa voimakkaasti jo nykyisellään, joten veropohjan kaventamisen entisestään ei voida katsoa olevan veropoliittisesti perusteltua, etenkin kun otetaan huomioon turvetuotannon negatiiviset ulkoisvaikutukset ympäristöön. Ehdotetut muutokset turpeen verottoman käytön laajentamiseen ovat osin ristiriitaisia muuhun esitykseen nähden, kun esityksessä toisaalla ehdotetun lattiahintamekanismin tavoitteena on varmistaa turpeen käytön väheneminen. Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että verotuksen olennaisimmat keventämistarpeet ovat ansiotulojen verotuksessa.

Esityksessä ehdotetaan turpeen käyttäjien rekisteröitymis- ja ilmoitusvelvollisuuden laajentamista. Velvollisuus ulotettaisiin koskemaan turpeen verollisen käytön lisäksi myös niitä voimalaitoksia ja lämpökeskuksia, jotka käyttävät polttoturvetta lämmöntuotantoon alle verottomaksi säädetyn rajan. Verovalvonnallisista syistä rekisteröitymis- ja ilmoitusvelvollisuus koskisi myös vuoden 2029 jälkeistä aikaa. Hallinnolliselta taakaltaan velvollisuuksien arvioidaan olevan kevyitä.

Rekisteröitymis- ja ilmoitusvelvollisuuden laajentamiseen liittyen Veronmaksajain Keskusliitolla ei ole huomautettavaa.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Janne Kalluinen
ekonomisti